

BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED

Betreft:
Den Brill te Lier

Ligging:
Bril 4-6
2500 Lier

Beschermingsbesluit:
Beschermd monument volgens het Ministerieel besluit houdende bescherming als monument met een historische waarde en een artistieke waarde
dd. 19-08-1980

Beheersplan opgemaakt door:
Architectenbureau Vanhecke & Suls bvba
Schoonselstraat 5
2610 Wilrijk

Opdrachtgever:
Stad Lier
Paradeplein 2
2500 Lier

Datum ter goedkeuring ingediend:
31 oktober 2018

0. INHOUDSTABEL

0. INHOUDSTABEL	2
1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED	3
2. BEKNOPTE HISTORISCHE NOTA EN BESCHRIJVING	8
A. INLEIDING	
B. KORTE HISTORIEK VAN DEN BRIL	
C. OVERZICHT BOUWEVOLUTIE	
3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN – HUIDIGE TOESTAND	15
A. ALGEMENE BESCHRIJVING/TYPERING EN RUIMTELIJKE CONTEXT	
B. BESCHRIJVING VAN DE VERSCHILLENDE ELEMENTEN VOOR BOUWKUNDIG ERFGOED	
1. Opmetingsplannen	
2. Inventaris exterieurelementen	
3. Inventarisch historisch interieur	
4. Historische details	
5. Bouwfysische gebreken gevels	
4. BESCHRIJVING VAN ERFGOEDWAARDEN	36
5. BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN	37
A. HOOFDDOELSTELLING	
B. NEVENDOELSTELLING	
6. OPSOMMING EN VERANTWOORDING VAN DE BEHEERSMAATREGELEN	39
A. INSTANDHOUDINGSWERKEN	
B. RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW: EENMALIGE MAATREGELEN	
C. ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN	
7. VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE	43
A. RESTAURATIE/EENMALIGE MAATREGELEN	
B. ONDERHOUD/TERUGKERENDE MAATREGELEN	
8. BIJLAGEN	44

1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED

Een beheersplan is een visie document waarin men vastlegt welke werkzaamheden waar en wanneer nodig zijn. Het slaat op alle werken, maatregelen en handelingen die de waarden en kenmerken van het erfgoed in stand houden, verbeteren of herstellen. Een beheersplan heeft een looptijd van twintig jaar, de werken kunnen gefaseerd, gespreid in tijd en ruimte uitgevoerd worden.

“De identificatie en afbakening van het onroerend erfgoed of erfgoedlandschap of van het deel ervan dat een opzichzelfstaand geheel vormt, waarvoor het nodige beheersplan zal worden opgemaakt.”

Het beheersplan is opgemaakt voor den Brill in Lier. Het betreft het voormalige weeshuis “Schole van dheer Muys”, tegenwoordig een ontmoetingscentrum voor verschillende verenigingen. De constructie, daterend uit de 17^e eeuw, bestaat uit twee aaneengesloten breedhuizen aan de straatzijde. Het gebouw heeft een L-vorm van twee bouwlagen hoog en wordt overdekt door zadeldaken uit Vlaamse pannen en leien. De straatgevel is een geel gekaleide lijstgevel op een gepikte plint. De lijstgevel aan het binnenplein stamt uit de 19^e eeuw en is uitgevoerd in gesinterde baksteen. Een deel van de gevel aan het binnenplein is eveneens geel gekaleid met een cementhoudende specie en zeer esistente kwartsverf. Een korbogpoort, omlijst door beschilderde zandsteen, verbindt de straat met het binnenplein op de begane grond.¹ Aan de andere zijde van het binnenplein bevindt zich “de Marollen”, een nieuwe theaterzaal uit 2012.

Benaming:

Den Brill

Adres:

Brill 4-6
2500 Lier

Kadasternummer(s):

323d

Datum en inhoud beschermingsbesluit:

Beschermd als monument geldig sinds 19-08-1980.

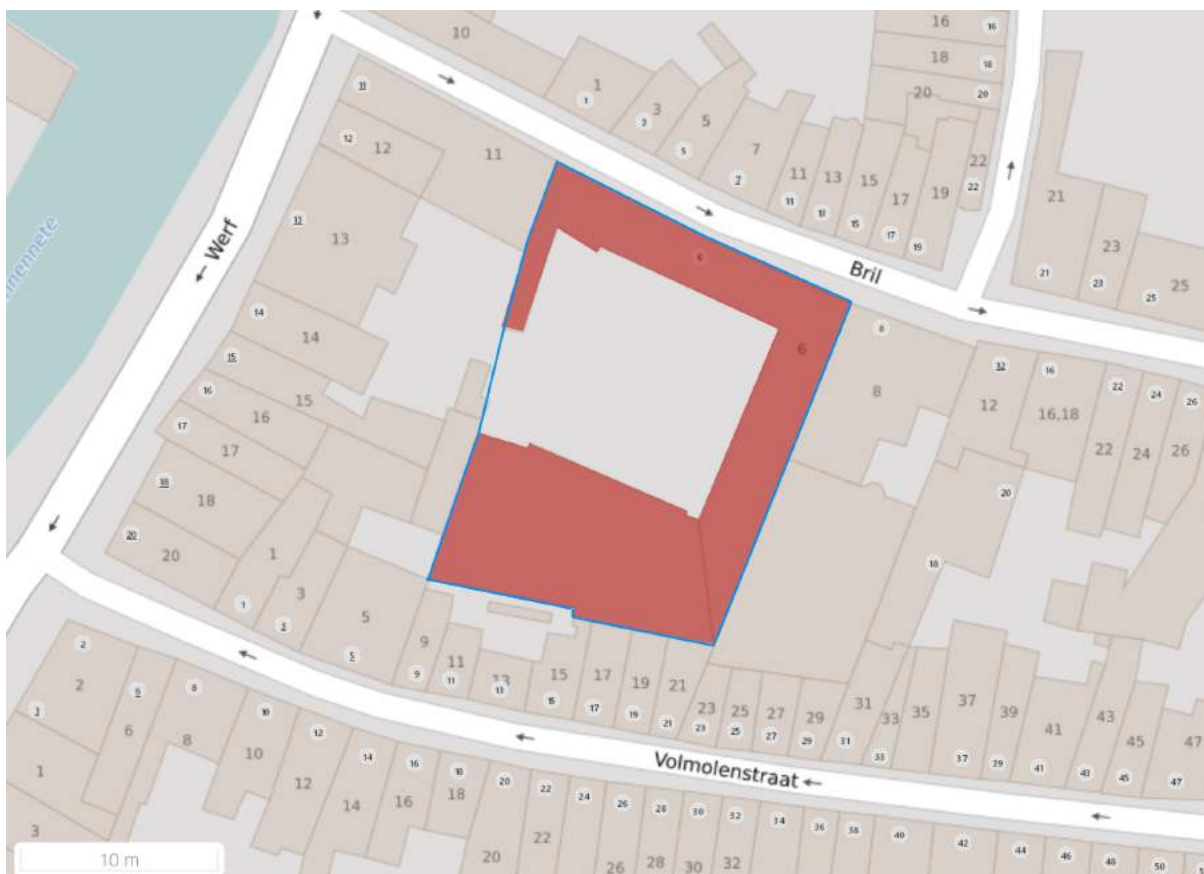
Beschermingsstatuut:

Beschermd als monument en vastgesteld als bouwkundig erfgoed

Eigendomsituatie:

Stadsbestuur Lier

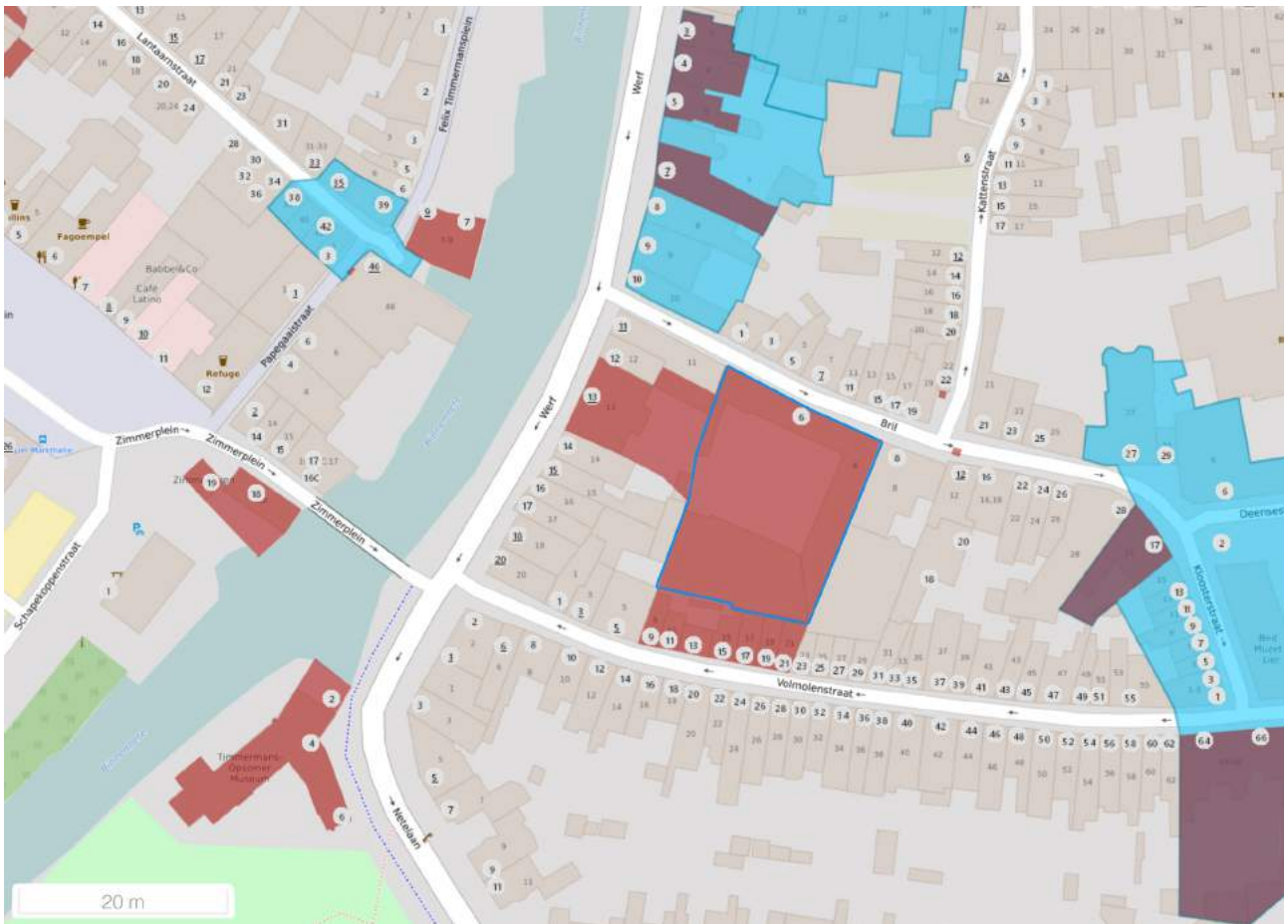
¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Weeshuis Schole van dheer Muys [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/10254> (geraadpleegd op 21 november 2017)

Figuur 1: Afbakening van het beoogde gebied op kadasterplan (bron: geo.onroerendergoed.be)
rood: gebouwen op het beoogde gebied
blauw: afbakening van het volledige gebied

Figuur 2: Luchtfoto met afbakening van het beoogde gebied (bron: geopunt.be)
rood: gebouwen op het beoogde gebied
blauw: afbakening van het volledige gebied

Figuur 3: Geoportaal onroerend erfgoed (bron: <https://geo.onroerenderfgoed.be>)

Legende kaart (figuur 3):

Omljnd in blauw: den Bril is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed als beschermd monument.

Figuur 4: straatgevel den Bril, bestaande toestand

Figuur 5: lijstgevel aan het binnenplein van den Bril, bestaande toestand

Figuur 6: korfboogpoort die de straat verbindt met de binnentuin, bestaande toestand.

2. BEKNOPTE HISTORISCHE NOTA EN BESCHRIJVING

A. INLEIDING

Den Brill is gelegen in Brill 4-6 te 2500 Lier en wordt ook langs deze weg ontsloten.

Het gebouw was oorspronkelijk een weeshuis voor jonge meisjes, 'Schole van dheer Muys' genaamd. Het werd in 1686 opgericht door de heer Muys, de toenmalige pastoor. Nadat het weeshuis rond 1855 verhuisde naar de ziekenzaal van het Lierse begijnhof, werd het gebouw twee jaar later in gebruik genomen door het Sint-Jacobs Godshuis. In de 20^e eeuw werd den Brill overgenomen door MIVAS om dienst te doen als beschermde werkplaats. Rond het jaar 1980 werd het ten slotte ingenomen door de vzw 'Liers Ontmoetingscentrum Den Brill'.

Den Brill heeft zowel langs de straatkant als aan de binnentuin een lijstgevel die geel gekaleid is. Aan de binnentuin bestaat het grootste gedeelte van de gevel echter uit gesinterde baksteen. Aan de straatkant omvat de gevel aan de ene kant van de poort tien traveeën, het andere gedeelte omvat drie traveeën. Vier dakkapellen kijken uit op de straat. Het geheel heeft een gepikte plint, die aan de straatzijde tot een hoogte van ongeveer 60 cm reikt en aan de tuinkant varieert in hoogte. Een lager bijgebouw staat aan de westkant direct tegen de zijvleugel van het gebouw. Aan de zuidkant van het binnenplein bevindt zich een nieuw gebouwde theaterzaal die 'de Marollen' heet, genoemd naar de oude naam van het weeshuis. Deze zaal dateert van 2012.

B. KORTE HISTORIEK VAN DEN BRIL

De oudste vermelding van het gebouwencomplex dateert van 1674. Het gaat hierbij over een verkoopakte van Andries en Anthonie Beyens naar Pieter Fonteyn en Barbara Verrept.

Op 11 mei 1688 wordt het pand verkocht aan Michel Muys, pastoor van het Lierse Gasthuis. Vanaf dat moment wordt het pand een weeshuis voor jonge meisjes, ook wel 'Schole van dheer Muys' of 'Marollen' genoemd. Bij het overlijden van E.H. Muys krijgt het weeshuis geen financiële middelen. Zijn testament maakt enkel melding van de schenking van een portret van zijn stichter.

Om financiële middelen binnen te krijgen, worden er in 1717 kleine huurwoningen tegen het gebouwencomplex aan gebouwd. Deze zeven kleine huizen, gelegen in de Grote Brill, worden aan niet geringe bedragen verhuurd. Deze hoge huurprijzen leiden tot betalingsmoeilijkheden en uitdrijving van verschillende huurders.

In 1830 wordt de school uitgebreid met het Maagdenhuis aan de Mosdijk.

Tijdens de jaren '40 van de 19de eeuw worden er plannen gemaakt voor de bouw van een meisjesgodshuis op het binnenplein. Het gaat hierbij over een volume van 4 traveeën. In de bouwplannen staat een volume met zadeldak getekend. Deze bouwtekeningen zijn vermoedelijk niet uitgevoerd, aangezien het huidige volume 7 traveeën lang is en een schilddak heeft.

Het pand veranderde van functie in 1857, van 'meisjes-weeshuis' naar 'oud mannenhuis'. Het meisjes-weeshuis werd overgebracht naar de infirmerie op het begijnhof. Na verbouwingen aan het pand trekken de ouderlingen van het Sint-Jacobsgodshuis erin. De tekeningen van de verbouwing is bewaard gebleven. Het gaat hierbij over grondplannen van de gelijkvloerse en eerste verdieping. Gevels en snedes van dit ontwerp zijn echter niet teruggevonden.

Op het gelijkvloers lag aan de straatkant de wasplaats, de keuken met een aangrenzende kamer met pomp, een spreekplaats, twee trapzalen en een opkamer met aangrenzend kabinet. De vleugel hier loodrecht op herbergt een refter en een ziekenzaal.

Op de eerste verdieping liggen grote slaapzalen en aangrenzende 'kamers des meesters'. Een tekening van de zolderverdieping ontbreekt echter.

Deze kamerindeling van de verbouwingscampagne in 1857 komt grotendeels overeen met de huidige toestand. Enkel op het gelijkvloers zijn enkele wanden uitgebroken door de loop van de geschiedenis en heden zijn er geen bouwsporen van terug gevonden.

Bouwplannen van een jaar later, 1858, laten het ontwerp zien van twee cellen op de binnenkoer. Deze zijn heden niet meer op In het binnengebied aanwezig. Dit bouwplan toont ook de driedelige opdeling van de grote binnenkoer. Eén van deze delen wordt beschreven als hof.

Vroeger bevond er zich in het gevelbeeld nog een straatkapel. De kapel was uiterst links op de gevel van het flankerende huis aangebracht, de zogenaamde "Spaanse Poort". Deze straatkapel dateert vermoedelijk uit de 18de eeuw. De kapel toont de afbeelding van de 'Immaculata conceptio', geflankeerd door getorste zuiltjes en bekroond met een gebogen kroonlijst. Het houten schrijnwerk werd gepolychromeerd.

In het archief zijn verscheidene ontwerptekeningen teruggevonden van verregaande verbouwingen van het 'oud mannenhuis'. Deze voorstellen werden echter nooit gerealiseerd.

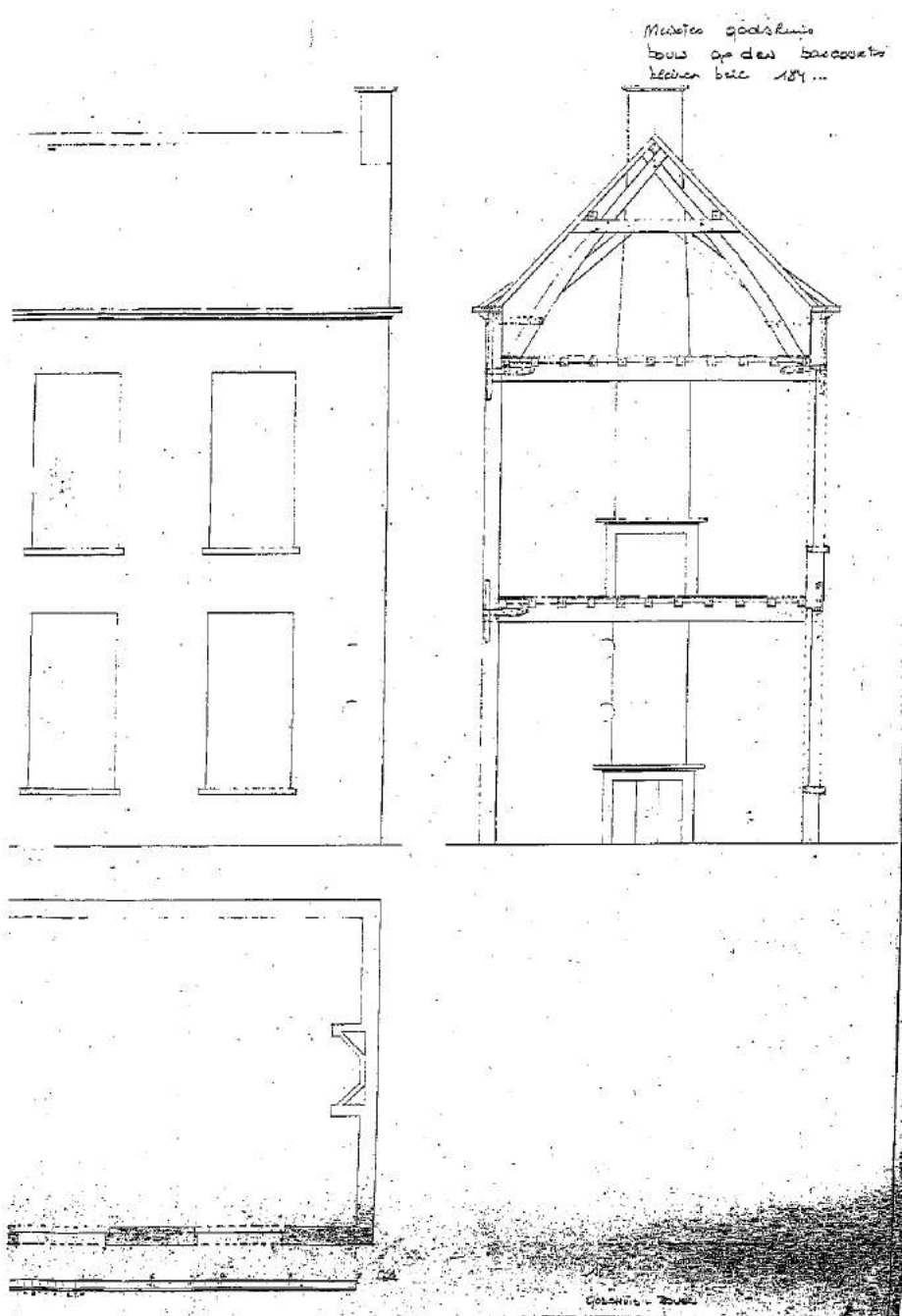
Na ongeveer honderd jaar verhuisde de ouderlingen naar het 'Paradijs' in de Kanunnik Davidlaan in Lier. Vanaf 1957 bood het pand onderdak aan de beschutte werkplaats MIVAS (die zich nu in de Plaslaar bevindt). De exacte datum van aanvang is hierbij ongekend.

In 1978 werd het pand verlaten als beschutte werkplaats. Langzaam werden de gebouwen in gebruik genomen als ontmoetingscentrum van talrijke plaatselijke verenigingen. Deze gebruikers pasten de ruimtes aan naargelang hun noden. Naast de Spaanse Poort werd een extra theaterzaal aangebouwd met aangrenzende atelier- en bergruimten. Deze extra volumes werden opgetrokken zonder bijhorende stedenbouwkundige vergunningen. Pas op het einde van de jaren 1980 wordt de stad Lier de nieuwe eigenaar, en tijdens het jaar 1988 worden er instandhoudingwerkzaamheden aan het gebouw uitgevoerd.

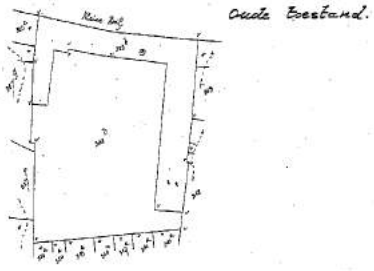
C. OVERZICHT BOUWEVOLUTIE

- 1674 Oudste vermelding van het gebouwencomplex
Verkoopakte van Andries en Anthonie Beyens naar Pieter Fonteyn en Barbara Verrept
- 1688 11 mei verkoop aan Michel Muys, pastoor van het Lierse Gasthuis
Aanvang 'Schole van dheer Muys' – weeshuis voor jonge meisjes, ook wel 'Marollen' genoemd
- 1717 Bouw van zeven kleine huizen (gelegen in de Grote Bril)
- 1830 Uitbreiding van de school met Maagdenhuis aan de Mosdijk
- 1857 Overbrengen van meisjes-weeshuis naar de infirmerie op het begijnhof
Intrekken van ouderlingen van het Sint-Jacobsgodshuis
- +1957 Onderdak beschutte werkplaats MIVAS (aanvang niet exact gekend)
- 1978 Verlaten van beschutte werkplaats
Ontmoetingscentrum van plaatselijke verenigingen neemt het complex in
Extra theaterzaal en aangrenzende atelier- en berggruimten worden gebouwd zonder vergunning
- 1988 Instandswerkzaamheden
- 1991 Verbouwing met aanbouw van inkomgeheel uit glas
- 2002 Bouw Liers Minitheater 'De Spaanse Poort'
- 2012 Bouw theater 'De Marollen'
- 2018 Tijdelijke aanpassingswerken elektriciteit, verwarming en brandbeveiliging

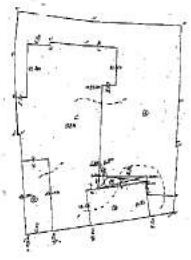

Figuur 14: historische schets: "meisjesgodshuis, 184..."

LIER 1° Afd. 1981/82
25
Sectie I 2° blad
18° blad
1/500

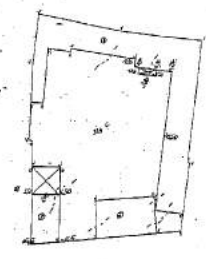

Nieuwe Toestand.

De afbeelding verklaart niet de beschrijving
van de kadastrale legger
AFSCRIFT VERBODEN
In Overeenstemming met de Wet van 12.12.1981
op de kadastrale dienst
van 12.12.1981

LIER 1° AFD 1991
20
Sectie I 2° blad
7° blad

De afbeelding verklaart niet de beschrijving
van de kadastrale legger
AFSCRIFT VERBODEN
In Overeenstemming met de Wet van 12.12.1981
op de kadastrale dienst
van 12.12.1981

Figuur 15: historische schets: "kadastrale mutatieschets, 1981-1982"; Figuur 16: historische schets: "kadastrale mutatieschets, 1991"

Figuur 17: overzicht bouwevolutie

LIJST GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

Bouwen door de eeuwen heen

Inventaris van het cultuurbezit in België
Architectuur. Deel 13n1
Provincie Antwerpen
Arrondissement Mechelen – Kanton Lier
Brepols; Turnhout; 1990; p. 171 - 173

www.beeldbankmechelen.be

foto exterieur (2x): gevel straatzijde
Foto interieur: wenteltrap

Verslag Monumentenwacht Antwerpen

Inspectiedatum: 27/05/2002

Archiefdoos instandhoudingswerken – 1988

Kopi van diagnosesnota
Stadsarchief Lier

Artikel 'De Marollen' of 'Sint-Jacobsgadhuis' – Bril 6

Uit Beschermd Cultuurparimonium in de Provincie Antwerpen
Arrondissement Mechelen
Antwerpen; september 1989; p. 38

Gids voor oud Lier

Athur Lens, Jos Mortelmans
Standaard uitgeverij
Antwerpen – Amsterdam; 1980; p. 232 – 233

Artikel "Historische kanttekeningen bij 'Den Bril'"

Uit Liers Genootschap voor Geschiedenis
Art. van Hans Welens – Vryaagns
Lira Elegans; Jaarboek 1992; p. 103 - 107

Rekeningen van de Hielige Geesttafel

Losse stukken over het Wezenhuis of Arme Scholuieren
Inventaris archief OCMW tot 1800

archiefstukken betreffende Wezenhuis en het St. Jacobusgodshuis

Inventaris archief OCMW van 1800 tot 1925

19de- en 20ste-eeuwse plannen van de gebouwen of een gedeelte der gebouwen

Losse stukken
archief OCMW

Kadaster Antwerpen: mutatieschetsen 1981/82 – 1991

Weeshuis Schole van dheer Muys [online]

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/10254> (geraadpleegd op 21 november 2017).

Spaanse Poort [online]

Vzw Den Bril 2017
denbril.be/spaanse-poort/ (geraadpleegd op 21 november 2017).

3. INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN - HUIDIGE TOESTAND

A. ALGEMENE BESCHRIJVING/TYPERING EN RUIMTELIJKE CONTEXT

Den Brill is gesitueerd in Brill, een straat in het centrum van Lier. De eerste vermelding van het gebouwencomplex dateert van 1674, en in 1688 werd het gebouw verkocht aan de heer Muys om er een weeshuis in te vestigen. Vervolgens namen achtereenvolgens het Sint-Jacobsgodshuis, MIVAS en ten slotte het ontmoetingscentrum het pand in. Sinds 1980 is het gebouw beschermd als monument.

Figuur 18: omgeving den Brill. (bron: *geopunt.be*)

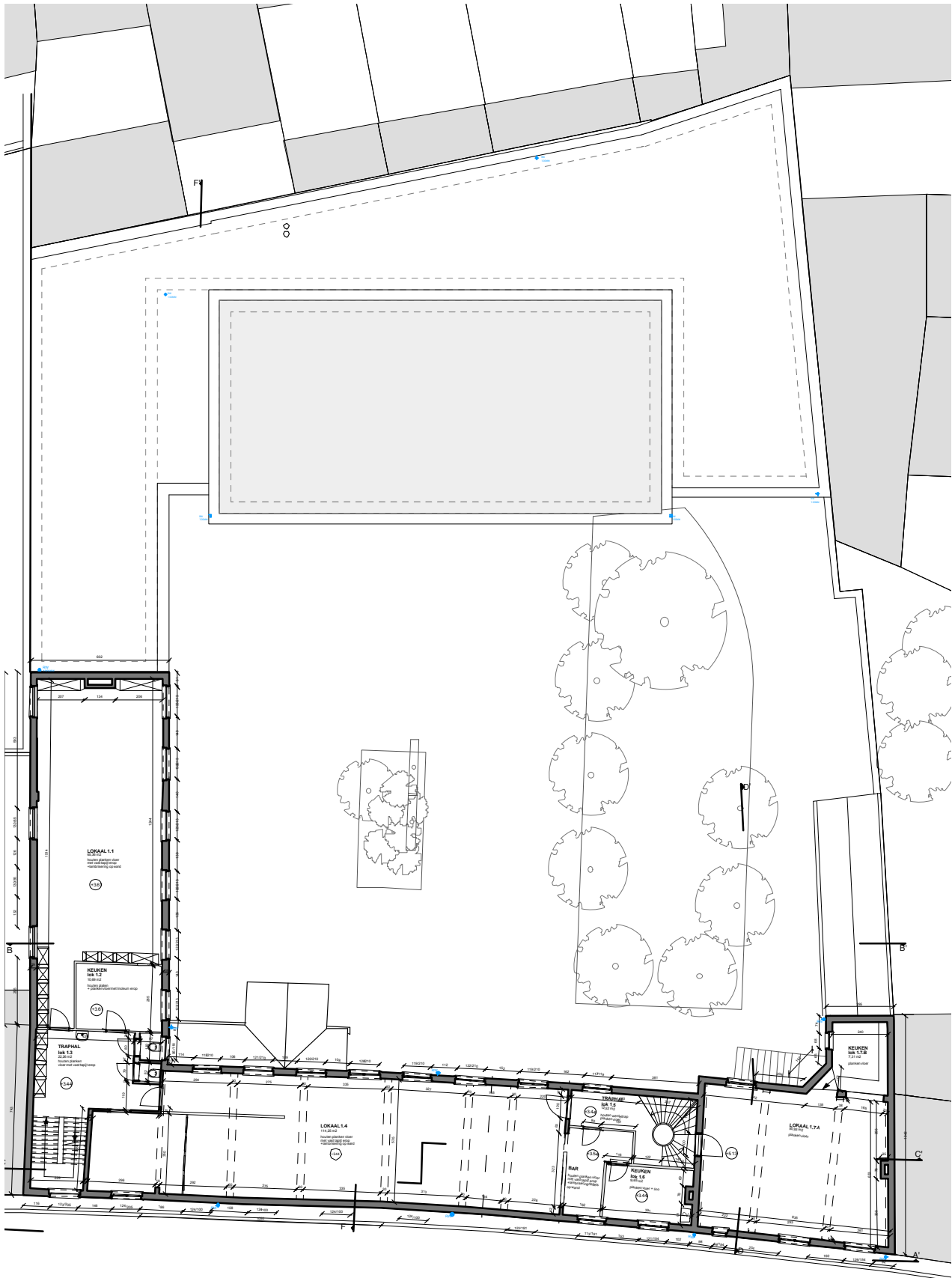
Het hoofdvolume uit de 17^e eeuw vormt een L-vormige constructie aan de straat. Aangrenzend aan het pand ligt de Spaanse Poort. Wanneer in 1978 het ontmoetingscentrum den Brill overneemt, wordt er aan de zuidkant een extra theaterzaal gebouwd. Hierbij worden ook extra atelier- en bergruimtes opgetrokken. Tegen de zuidwestelijke gevel is een lager gebouw aangebouwd. Hierin bevond zich het sanitair. Het binnenplein wordt verder afgesloten door een muur die het voorste volume verbindt met de achterkant. Aan de noordoostelijke kant van het binnenplein is een veranda gebouwd tegen de bestaande gevel. Verder naar achter wordt hier de verbinding gemaakt met de theaterzaal.

B. BESCHRIJVING VAN DE VERSCHILLENDE ELEMENTEN VOOR BOUWKUNDIG ERFGOED

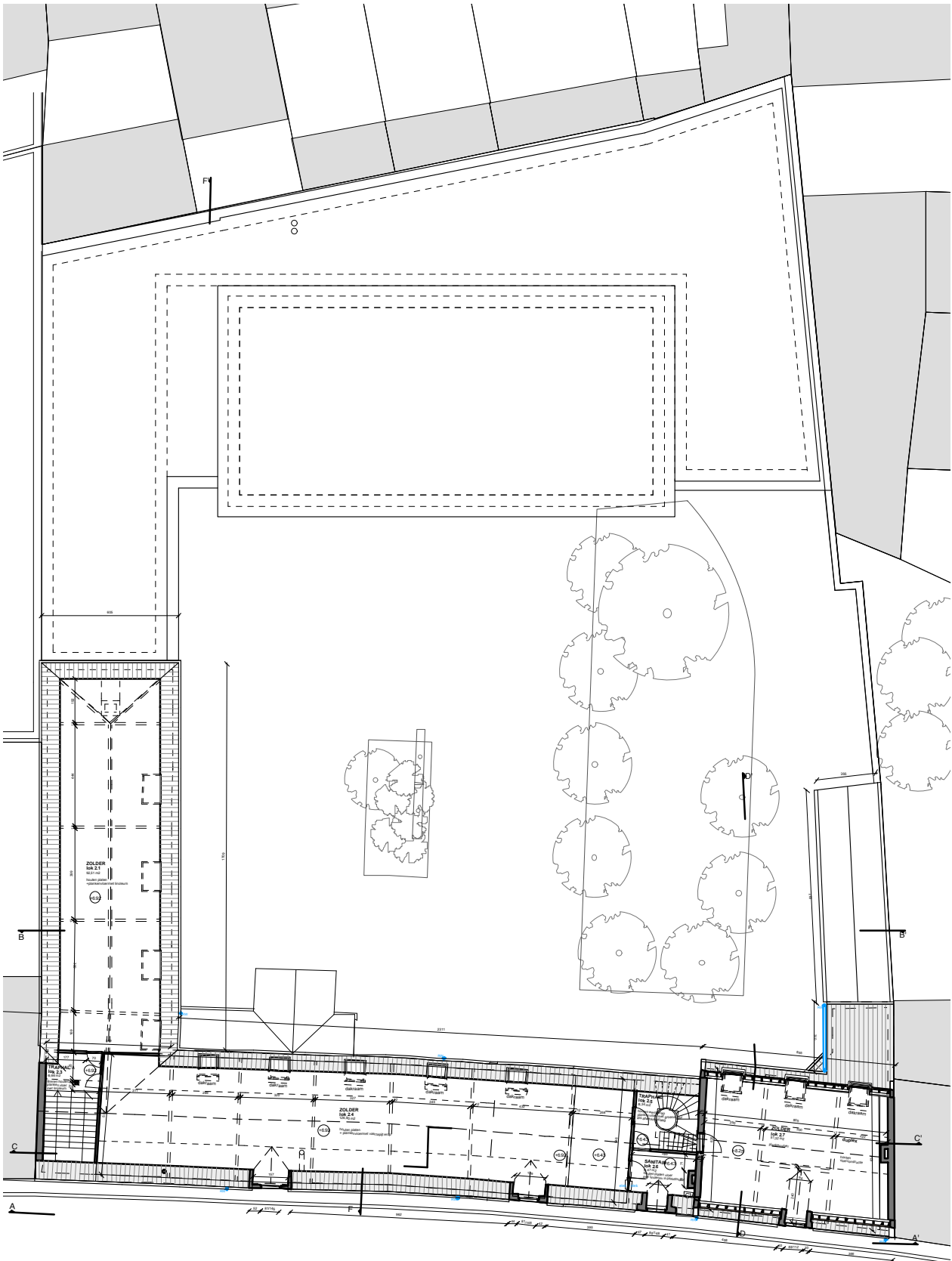
1. Opmetingsplannen

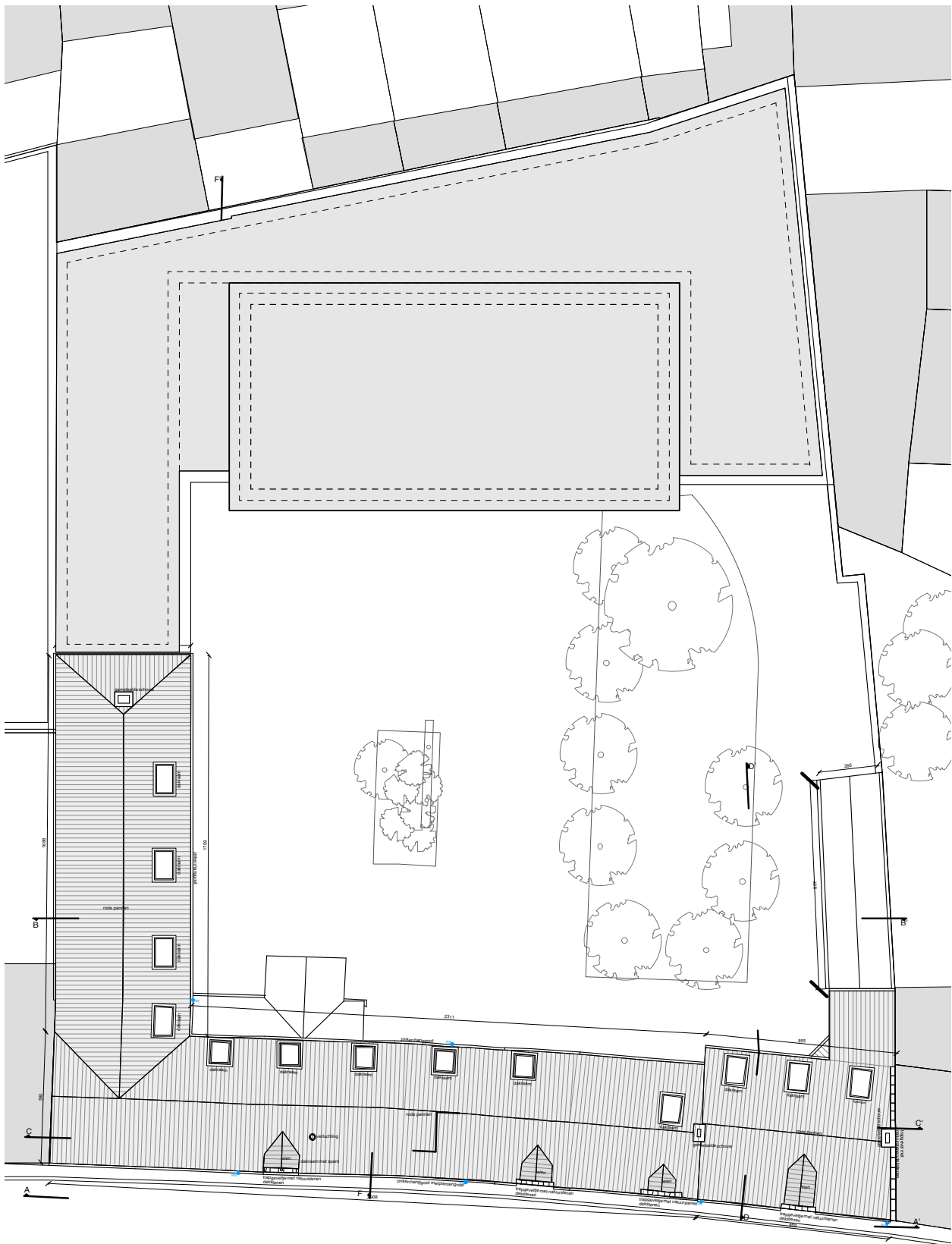
Figuur 19: opmetingsplan gelijkvloers

Figuur 20: opmetingsplan eerste verdieping

Figuur 21: opmetingsplan tweede verdieping

Figuur 22: opmetingsplan dakenplan

VOORGEVEL - SNEDE AA'

ACHTERGEVEL - SNEDE BB'

Figuur 23: opmetingsplan gevels

2. Inventaris exterieurelementen

De geel gekaleide straatgevel en hooghuis-gevels waren aanvankelijk doorbroken met traditionele kruisvensters in lediaanse kalkzandsteen. De kruismonelen zijn uitgebroken en de bouwsporen van deze vensters zijn afleesbaar. Zowel in de straatgevel als in de getrapte zijpuntgevels zijn er bouwsporen te vinden van historisch dichtgemetselde doorbrekingen en bouwnaden. Op de verdieping van de hooghuis-gevel vinden we vensters met kruiskozijs in witte kalkzandsteen terug. De natuursteen ligt in het gevelvlak, het horizontale kruismoneel heeft een uitspringende waterlijst. In het bovenlicht zitten metalen dievenijzers. De overige vensters hebben een dorpel uit blauwe hardsteen en springen naar voor ten opzichte van het gevelvlak. Er zijn geen luiken aanwezig, maar wel metalen duimen naast de vensteropeningen. Het dakvenster van de vierde travee van links bestaat uit baksteen en witte kalkzandsteen en heeft een korbboogomlijsting, omgeven door volluten en een rondboogvormig topfronton. In de voorgevel bevinden zich ook drie dakvensters met een getrapte beëindiging met overhoeks topstuk. Dit bestaat uit baksteen en witte kalkzandsteen. De twee middelste dakvensters hebben een korbboog met sluitsteen en imposten met diamantmotief.

De korbboogpoort die de verbinding van de straat naar de binnentuin voorziet, heeft een omlijsting van witte kalkzandsteen en een korbboog met geprofileerde waterlijst en sluitsteen. Rechts van de korbboogpoort in de straatgevel zijn 4 vroeg 19^e eeuwse vensters met kleinhouten en getrokken glas bewaard gebleven. De aangrenzende deur heeft een gedeeltelijk geriemde omlijsting, vermoedelijk een verlaging van een vensteropening. Het houten buitenschrijnwerk van de ramen is wit geschilderd, dat van de poort en deur is donkergroen geschilderd. De dorpels zijn gemaakt van blauwe steen. Ter hoogte van de eerste verdieping bevinden zich enkele metalen bevestigingsstokken voor vlaggenmasten, maar deze zijn recent. In de voorgevel is ook bekabeling zichtbaar..

Figuur 24: voorgevel van den Brill; figuur 25: dakkapel in de voorgevel

De noordoost en zuidoost gevel rond de binnentuin zijn beide gebouwd uit gesinterde baksteen. De lintvoegen zijn hierbij geaccentueerd: het zijn getrokken voegen. Algemeen is het voegwerk sterk verweerd bij deze twee gevels, hoewel het metselwerk in redelijk goede staat is. Er is een gecementeerde plint aanwezig van ongeveer 30 cm hoogte. De raamdorpels bestaan eveneens uit blauwe steen en komen uit het gevelvlak. Bij beide gevels is het houten buitenschrijnwerk wit geschilderd en in goede staat. Het zijn achthoekige kramen en van een recente datum. Enkel op de eerste verdieping van de noordoost gevel zijn dit zesvlakramen. Het niveau van het binnenplein werd vermoedelijk opgehoogd: de metalen verluchttingsroosters liggen gedeeltelijk onder het peil van de binnenkoer. De glazen overkapping is gebouwd ter hoogte van de hoek tussen deze twee gevels.

Figuur 26: glazen overkapping tegen de gevels; figuur 27: binnen de glazen overkapping

In de rechtse travee van de zuidoostelijke gevel bevindt zich een recente deuropening met betonnen latei. Ter hoogte van de deur naar de cafetaria zijn er sporen zichtbaar van afbraakwerken ter hoogte van de oorspronkelijke dorpel. Ook in de linkse travee bevindt zich een recente deuropening, het metselwerk is hier hermetst. Rondom de vensteropening naar lokaal 1.3 zijn de voegen hervoegd met een specie van lichtere kleur. Ter hoogte van lokaal 1.1 bevindt zich een verluchttingspijp, waardoor er beschadiging van het baksteenparement aanwezig is. In het buitenparament is een gedenksteen uit blauwe hardsteen ingemetseld, daterend uit 1859. Tegen het volume aan de zuidoostkant bevindt zich ook een nieuwe doorgang naar het theater.

Figuur 28: zuidoostelijke gevel; figuur 29: nieuwe doorgang naar het theater

De noordoostelijke gevel bestaat visueel uit twee delen: het gekaleide deel en het niet gekaleide deel. Over de gehele gevel hebben de ramen een bakstenen hanenkam als latei. De poort bevindt zich in het niet gekaleide deel en heeft een geriemde poortomlijsting in afwisselend rode en zwarte baksteen, omboord met een band van zwarte baksteen. Op de hoeken aan de bovenzijde en in het midden van de latei is de omlijsting breder. Deze springt licht naar voren ten opzichte van het gevelvlak. Boven de geriemde poortomlijsting bevindt zich een medaillon van blauwe hardsteen, ingemetseld in het buitenparament. Deze dateert van 1844. Ter hoogte van de poort springt de travee over de volledige hoogte van het gebouw licht naar voren.

Het gekaleide gedeelte bestaat uit metselwerk en witte kalkzandsteen, die gekaleid zijn in een gele kleur. Op de gevel worden verschillende opeenvolgende lagen teruggevonden. Dit deel van de noordoostgevel heeft opnieuw een geteerde plint van zo'n 60 cm hoog zoals ook terug te vinden is aan de voorgevel. Hier springt deze licht naar voren ten opzichte van het gevelvlak. De omranding van de vensters is in baksteenparament. De ramen zijn zesvlakramen. Verder is het buitenschrijnwerk gelijkaardig aan het andere deel van de noordoostelijke gevel. In de hoek tussen de noordoostelijke en noordwestelijke gevel bevindt zich een deur. Deze is toegankelijk via een recent aangelegde trap in blauwe hardsteen. Er zijn geen looplijnen of patina aanwezig in de blauwe steen. Boven de deur bevindt zich een overkragend bouwvolume dat beide hoofdvolumes met elkaar verbindt. Tegen dit volume staat een lagere, witgeschilderde aanbouw waarin zich het sanitair bevond. Dit bijgebouw is reeds vernieuwd.

Figuur 30: noordoostelijke gevel – overgang tussen gekaleide en niet gekaleide deel, travée met poort

Figuur 31: niet gekaleide deel van de noordoostelijke gevel; figuur 32: geel gekaleid deel van de noordoostelijke gevel met lagere aanbouw tegen de noordwestelijke gevel

Figuur 33: overgang tussen beide volumes; figuur 34: recente trap uitblauwe hardsteen naast geteerde plint

Figuur 35: vernieuwde aanbouw (2017)

Het dak van het gebouw bestaat uit rode Vlaamse pannen. Deze bevinden zich in een redelijke staat, hoewel er enige mosvorming is opgetreden. Het dak heeft een kroonlijst van groen geschilderd hout ter hoogte van lokaal 2.7 (straatzijde). Zowel de hanggoot als de regenwaterafvoerbuïs zijn van zink. Aan de voorgevel is de hanggoot in slechte staat, met plantengroei in de goten. Aan de tuinkant bevinden er zich verschillende veluxen in het dak. Er zijn verschillende bovendakse schouwen in baksteenmetselwerk.

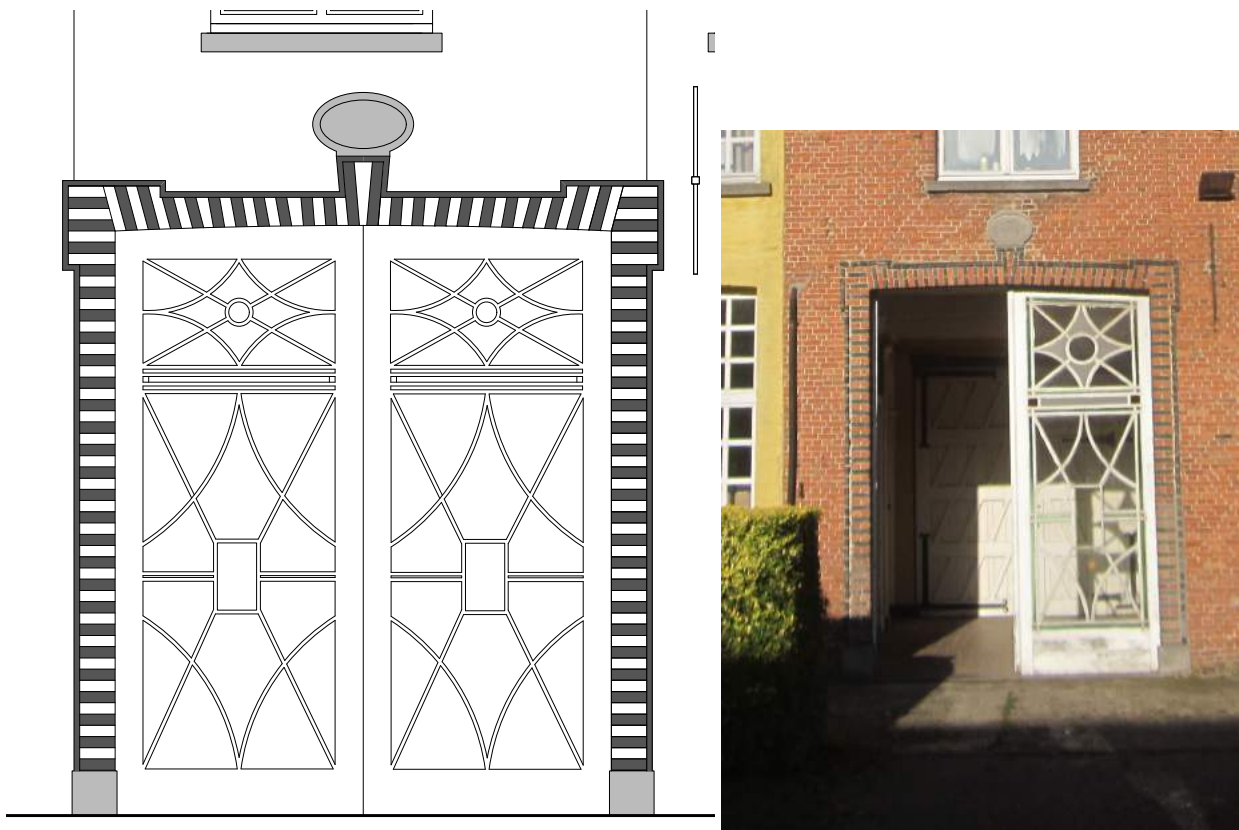

Figuur 36: zinken hanggoot; figuur 32: dakkapel en rode pannen

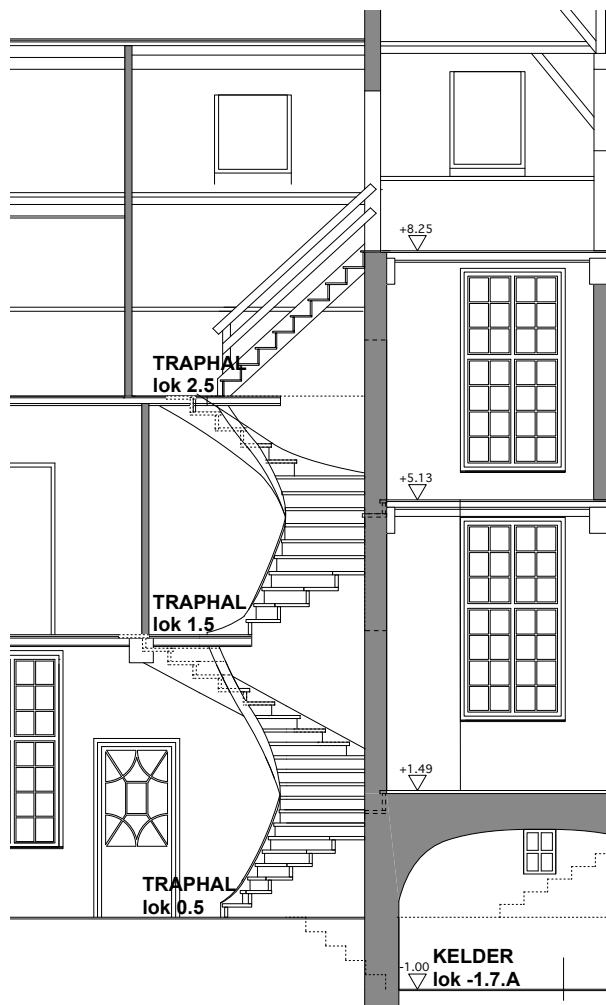
3. Inventaris historisch interieur

De volledige inventaris van interieurelementen is terug te vinden in de bijlage.

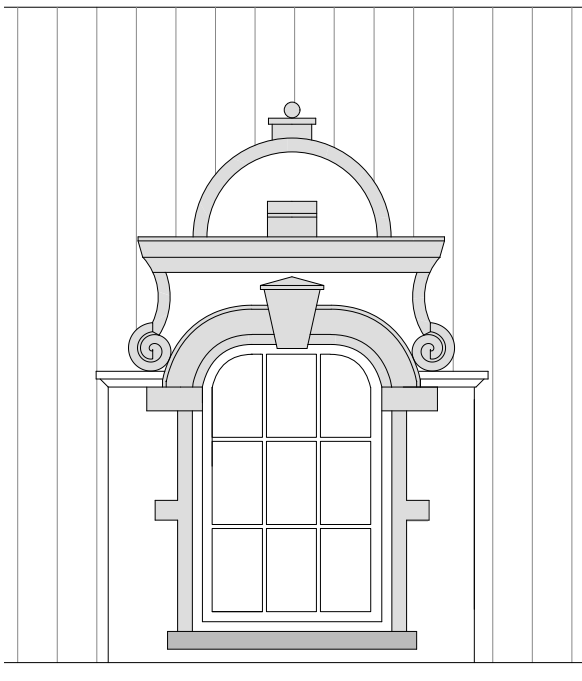
4. Historische details

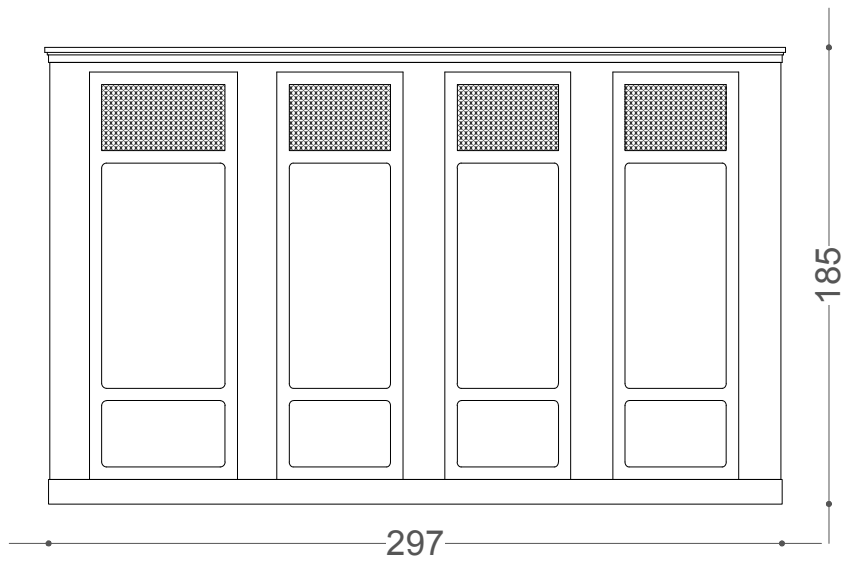
Figuur 37: detail buitendeur

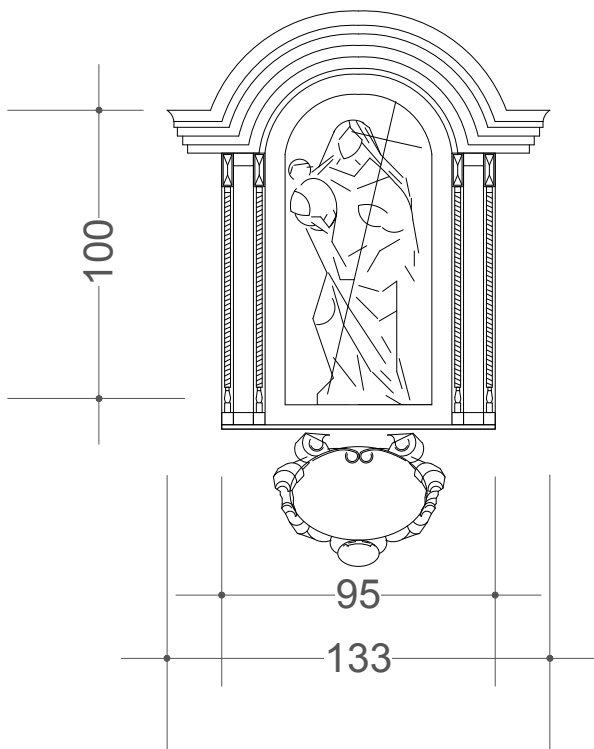
Figuur 38: historische trap

Figuur 39: detail dakkapel

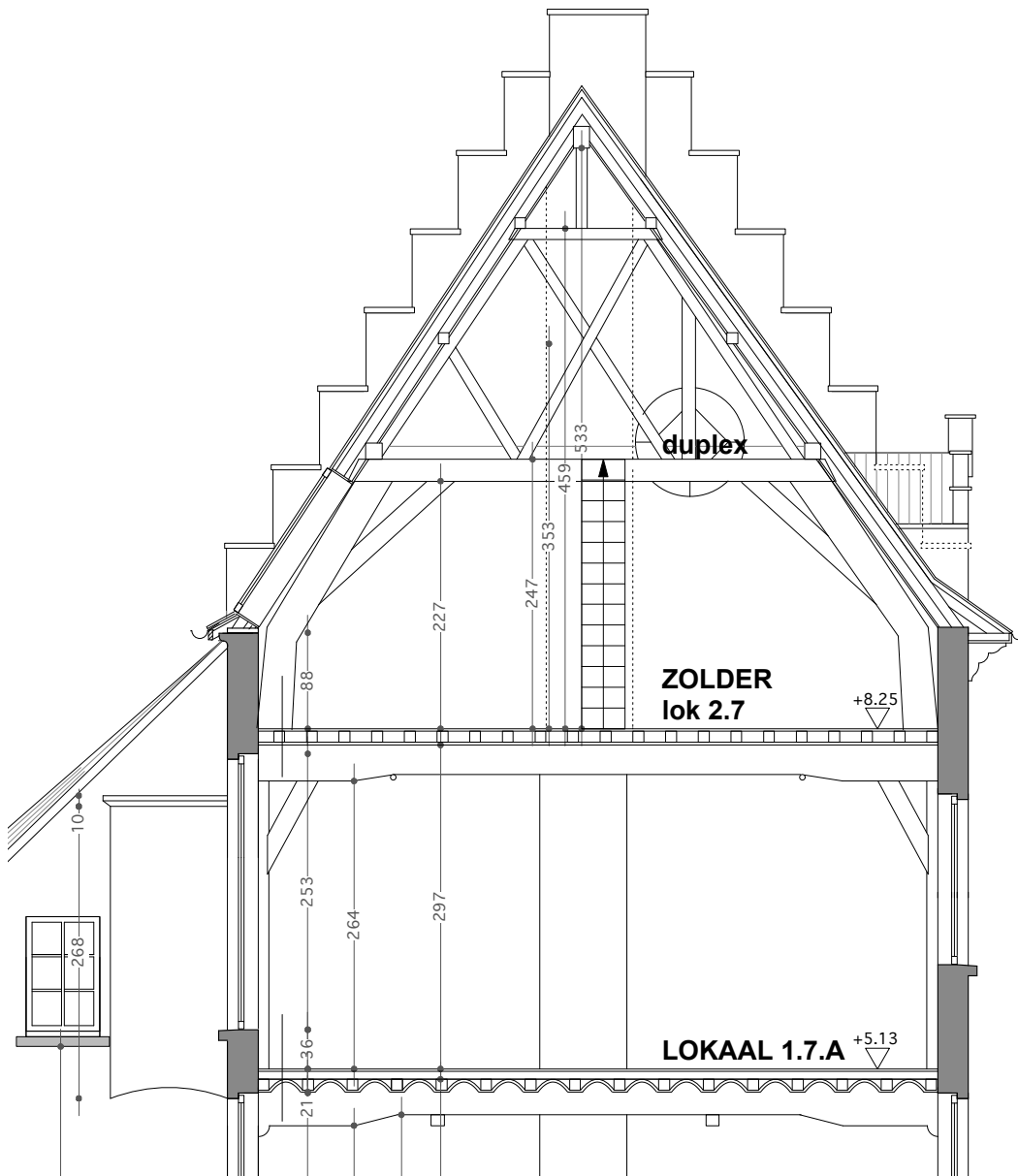
Figuur 40: detail kasten

Figuur 41: detail straatkapel

Figuur 42 & 43: elementen van straatkapel

Figuur 44: snede door historisch interieur

5. Bouwfysische gebreken gevels

Plannen bijgevoegd in bijlage

VOORGEVEL

METSELWERK BAKSTEEN

- baksteenmetselwerk verkeert in redelijk goede staat, sporen van algemene verwerking, veroudering en mosgroei
- plint onderaan vertoont sporen van verwerking, cementering ontbreekt op verschillende plaatsen
- er zijn enkele scheuren zichtbaar op het metselwerk
- sporen van opstijgend vocht zichtbaar in de kaleilaag
- sporen van vocht zichtbaar op de trapgevels ter hoogte van de schouwen, door insijpelend vocht in de metselwerkmassieven

METSELWERK NATUURSTEEN

- plaatselijk zijn de monelen beschadigd of gebroken
- de ramen waar de monelen verwijderd werden, hebben een linteel bestaande uit 2 delen, deze zijn verzakt
- overige vensters: dorpel in blauwe, lekljst is verweerd, waardoor sporen van vervuiling onder de dorpels
- omljsting poort in witte kalkzandsteen steen – korfboog met geprofileerde waterlijst en geprofileerde sluitsteen, bovenzijde boog verweerd en mosvorming

METAAL, ANKERS, DIEVENIJZERS

- metalen dievenijzers in bovenlicht - roestig
- metalen duimen aanwezig naast de vensteropeningen: luiken afwezig – verroest
- rechte metalen ankers zijn in roestige toestand, oorspronkelijk zwart HOUTEN BUITENSCHRIJNWERK
- het houtwerk van de ramen is in slechte staat door vochtinsijpeling

DAK

- kroonlijst in groen geschilderd hout, aan de voorgevel ter hoogte van lokaal 2.7 , voor zover zichtbaar is dit hout nog in goede staat
- zinken hanggoot: aan de straatzijde verkeerd deze in zeer slechte staat: plantengroei in de goten
- dakbedekking met rode pannen bevindt zich in redelijke staat, er is ook mosvorming waar te nemen, dakbedekking op de dakkapellen is uitgevoerd in leien
- bovendakse schouwen in baksteenmetselwerk: metselwerk is verweerd, en staat schuin

ZUIDOOSTGEVEL BINNENKOER

METSELWERK BAKSTEEN

- baksteenmetselwerk verkeert in redelijk goede staat, sporen van algemene verwerking, veroudering en mosgroei
- voegwerk is fel verweerd en uitgesleten
- sporen van slecht uitgevoerde herstellingen.
- gecementeerde plint aanwezig, vertoont lacunes, sporen van opstijgend vocht
- vensteropeningen met bakstenen hanekam als latei zijn plaatselijk gescheurd en verzakt
- metalen verluchtingspijp ter hoogte van lokaal 1.1: beschadiging van baksteenparament METSELWERK NATUURSTEEN
- raamdorpels in blauwe steen, druiplijst werkt niet meer METAAL, ANKERS, DIEVENIJZERS
- rechte metalen ankers zijn in roestige toestand, oorspronkelijk zwart

DAK

- zinken hanggoot: plantengroei in de goten
- dakbedekking met rode pannen bevindt zich in redelijke staat, er is ook mosvorming waar te nemen

NOORDOOSTGEVEL BINNENKOER

(tot net voorbij de poort – bouwnaad)

METSELWERK BAKSTEEN

- baksteenmetselwerk is ondeskundig gereinigd, steen is beschadigd
- voegwerk is fel verweerd en uitgesleten
- sporen van slecht uitgevoerde herstellingen
- geen plint aanwezig, wel sporen van opstijgend vocht
- de travee ter hoogte van de poort springt over de volledige hoogte van het gebouw lichtjes naar voren.
- vensteropeningen met bakstenen hanekam als latei zijn plaatselijk gescheurd en verzakt METSELWERK NATUURSTEEN

NATUURSTEEN

- raamdorpels in blauwe steen, druiplijst werkt niet meer METAAL, ANKERS, DIEVENIJZERS
- rechte metalen ankers zijn in roestige toestand, oorspronkelijk zwart

DAK

- zinken hanggoot: plantengroei in de goten
- dakbedekking met rode pannen bevindt zich in redelijke staat, er is ook mosvorming waar te nemen

NOORDOOSTGEVEL BINNENKOER

(gekaleide gedeelte)

METSELWERK BAKSTEEN

- baksteenmetselwerk verkeert in redelijk goede staat, sporen van algemene verwerking, veroudering
- metselwerk en witte kalkzandsteen hebben okerkleur (verf en/of kaleilaag)
- gecementeerde plint springt licht naar voor ten opzichte van gevelvlak, sporen van opstijgend vocht en loszittende cementering
- vensteropeningen met bakstenen hanekam als latei zijn plaatselijk gescheurd en verzakt
- beëindiging rechts: kopgevel steekt boven het dakvlak uit – afwerkingslagen metselwerk aan de bovenzijde sterk verweerd

METSELWERK NATUURSTEEN

- raamdorpels in blauwe steen, druiplijst werkt niet meer METAAL, ANKERS, DIEVENIJZERS
- rechte metalen ankers zijn in roestige toestand, oorspronkelijk zwart

DAK

- zinken hanggoot: plantengroei in de goten
- dakbedekking met rode pannen bevindt zich in redelijke staat, er is ook mosvorming waar te nemen

NOORDWESTGEVEL BINNENKOER

(gekaleide gedeelte)

METSELWERK BAKSTEEN

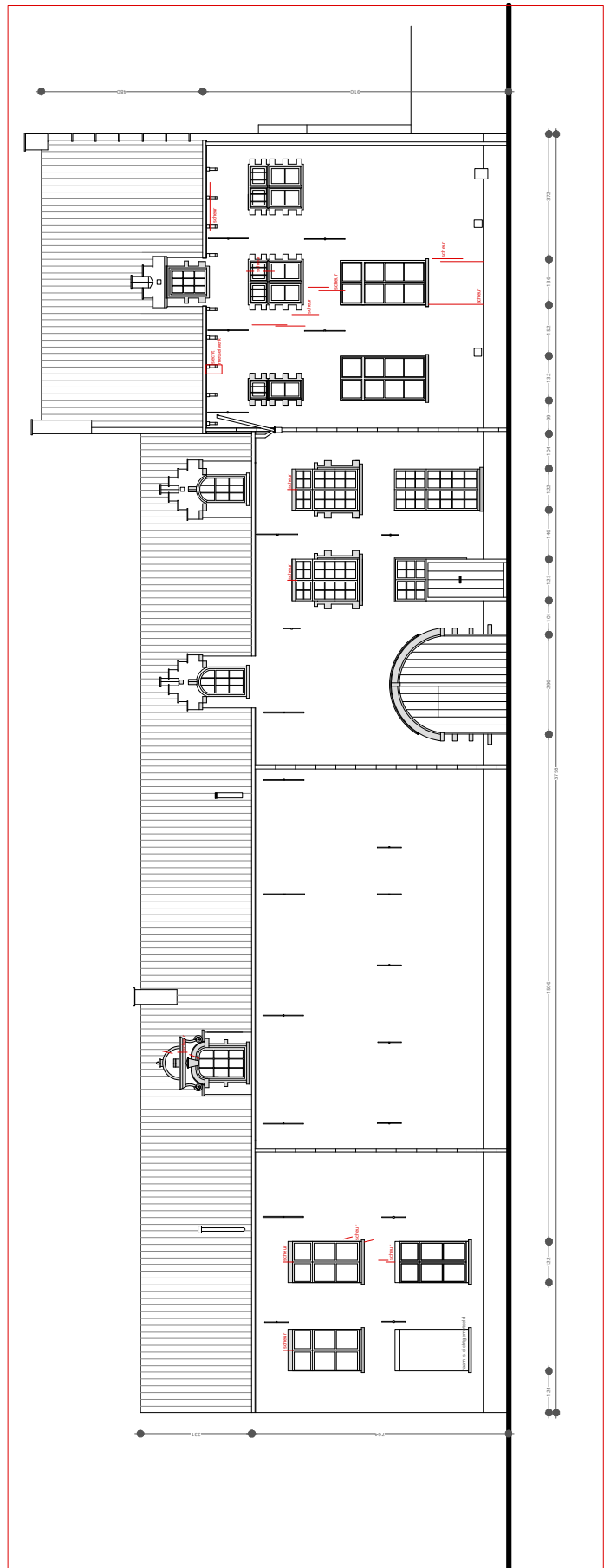
- baksteenmetselwerk verkeert in redelijk goede staat, sporen van algemene verwerking, veroudering en mosgroei
- gecementeerde plint springt licht naar voor ten opzichte van gevelvlak, sporen van opstijgend vocht en loszittende cementering
- vensteropeningen met bakstenen hanekam als latei zijn plaatselijk gescheurd en verzakt METSELWERK

NATUURSTEEN

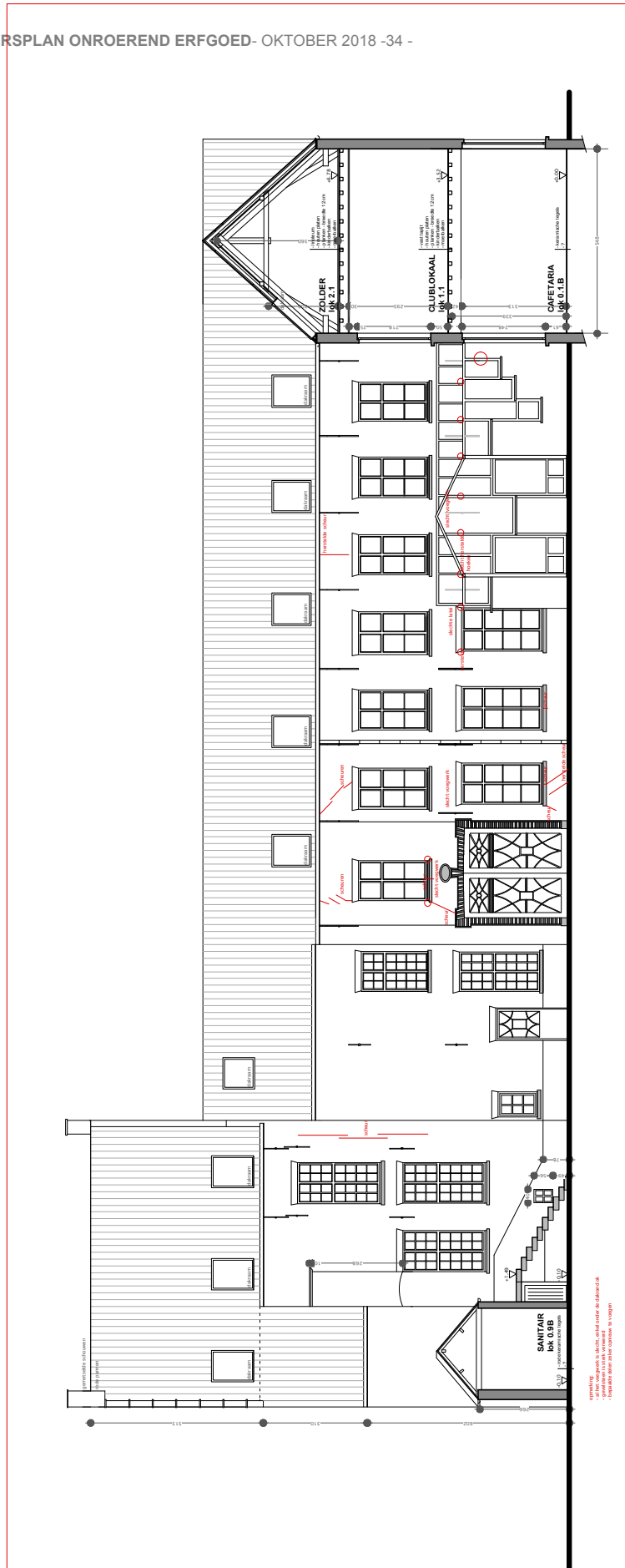
- raamdorpels in blauwe steen, druiplijst werkt niet meer METAAL, ANKERS, DIEVENIJZERS
- rechte metalen ankers zijn in roestige toestand, oorspronkelijk zwart

DAK

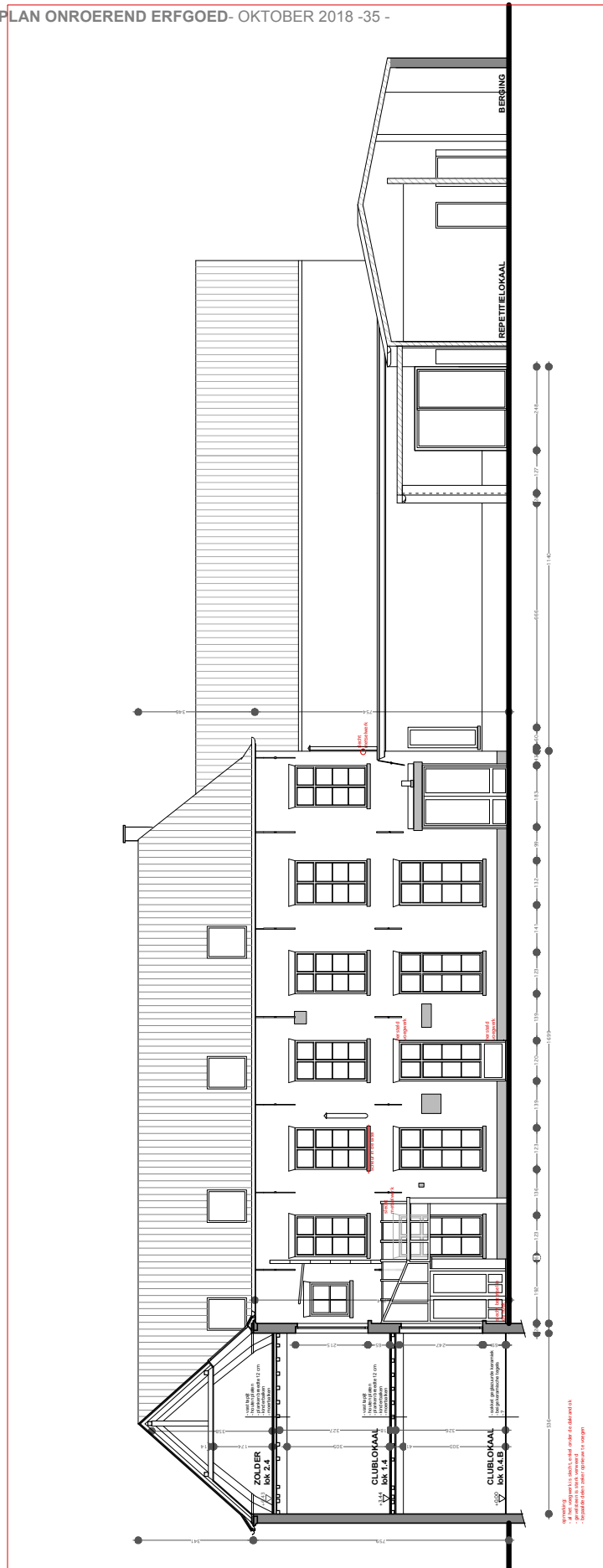
- zinken hanggoot: plantengroei in de goten
- dakbedekking met rode pannen bevindt zich in redelijke staat, er is ook mosvorming waar te nemen

Figuur 45: gebreken voorgevel

Figuur 46: gebreken tuingevel

Figuur 47: gebreken zijgevel

4. BESCHRIJVING VAN ERFGOEDWAARDEN

ERFGOEDWAARDEN

De volgende zijn de waardes die besproken worden; artistieke waarde en historische waarde.

Artistieke waarde:

Den Brill in Lier bevat een artistieke waarde dankzij zijn opbouw van twee aaneengesloten breedhuizen, die samen een binnenplein omsluiten in een L-vorm met zadeldak. Het gebouw dateert deels uit de 17^e eeuw en heeft een traditioneel Vlaamse stijl van baksteen met een zadeldak van Vlaamse pannen. Ook de typische trapgevels uit deze periode zijn terug te zien in de gevels van het gebouw. De constructie heeft een houten draagstructuur, wat een belangrijk en waardevol element vormt voor de architectuur.

Het gebouwencomplex ligt in een geplaveide straat met verschillende historische gebouwen. Het gaat voornamelijk om rijhuizen met zadeldaken en geel gekaleide lijstgevels. Door zijn ritmische traveeën, gekaleid metselwerk en zadeldak draagt het pand dan ook bij aan het traditionele straatbeeld.

In de traditionele gevels van het gebouw zijn verschillende esthetische elementen terug te vinden. Onder andere de omlijste toegangspoort naar het binnengebied, de fraaie dakkapellen en de oude straatkapel dragen bij aan de esthetische waarde van het gebouw. De getrapte gevel en de verschillende sierelementen met een barokke uitstraling zijn ook het vermelden waard. Een overzicht van al deze elementen is te vinden in hoofdstuk 3.2, inventaris exterieurelementen. Ook het interieur heeft enkele opmerkelijke elementen, zoals de houten spiltrap, de traditionele houten vloeren en de ingebouwde kasten. Deze zaken werden uitgebreid omschreven in hoofdstuk 3.3, inventaris historisch interieur.

Historische waarde:

Het gebouw heeft een opmerkelijke geschiedenis. In 1686 werd het pand opgericht als meisjes-weeshuis door de heer Muys, de toenmalige pastoor van het gasthuis. Nadat het weeshuis van locatie veranderde, bood Den Brill onderdak aan het Sint-Jacobsgodshuis. Dit was een liefdadigheidsinstelling die opvang voor ouderen en zieken verzorgde, in het geval van Den Brill ging het over oudere mannen. Er zijn gedenktekens teruggevonden ter herinnering aan de vroegere weldoeners van het gebouw. Het pand werd dus achtereenvolgens voor verschillende liefdadigheden gebruikt. Dit draagt bij aan de historische waarde van het gebouw.

5. BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN

A. HOOFDDOELSTELLING

De hoofddoelstelling is het **herstel van de erfgoedwaarden**. Dit houdt onder andere in:

- behoud van de historische beeldwaarde
- herstel en oprissen van het interieur zoals de binnenwanden en binnenschrijnwerk
- herstel en oprissen van de gevelopbouw, het buitenschrijnwerk en de daken
- verwijderen van niet waardevolle, storende toevoegingen

Behoud van de historische beeldwaarde

Het belangrijkste uitgangspunt bij het beheer van het monument is het behoud van de historisch-architecturale waarde van het interieur en exterieur. De impact van de beheersmaatregelen op de historische waarde zal steeds geëvalueerd worden en dient tot een minimum herleid te worden.

Voor het gevelbeeld wordt uitgegaan van een schets uit 1939 (zie bijlage 02) en sporen die terug te vinden zijn op de gevel. Dichtgemetselde raamopeningen worden opnieuw opengemaakt, niet origineel schrijnwerk wordt vervangen en origineel schrijnwerk wordt gerestaureerd. Enkele later toegevoegde volumes, zoals het glazen inkomgeheel, dienen verwijderd te worden.

Het binnenplein maakt deel uit van het beschermd monument en dient ook meegenomen te worden in de algemene visie voor het pand. Dit houdt onder andere in dat de bestrating bekeken moet worden en de beplanting onderhouden moet worden. Het binnenplein dient heraangelegd te worden in de stijl die hoort bij de erfgoedwaarde van het monument. De storende, niet waardevolle toevoegingen, zoals de glazen inkompartij of het bijgebouw, worden verwijderd.

Het gebouw zal in gebruik blijven van de vzw, wat betekent dat het steeds ten dienste van het verenigingsleven zal staan. Verschillende Lierse verenigingen hebben hier momenteel hun uitvalsbasis. Om ervoor te zorgen dat zij het gebouw kunnen blijven gebruiken, dienen er enkele wijzigingen van de indeling te gebeuren. Deze dienen echter beperkt te blijven om het behoud van de architecturale waarde van het gebouw te garanderen.

Het gebouw heeft een waardevolle houten draagstructuur. Deze dient hersteld te worden zodat het gebouw naar stabiliteit toe kan voldoen, maar bij het herstel moet zo veel mogelijk naar de oorspronkelijke toestand gekeken worden.

Herstel en oprissen van de gevelopbouw, het buitenschrijnwerk en de daken

Wat betreft het exterieur zijn er maatregelen noodzakelijk voor een goede instandhouding van de gevels en het dak. De gevels worden in ere hersteld. Ze worden gereinigd en ontdaan van de kalelaag. Bestaande dichtgemetselde openingen worden opnieuw opengewerkt en voorzien van nieuw schrijnwerk. De gevel wordt opnieuw gekleurd in een kleur dat bepaald wordt na een chroomatografisch onderzoek. Er zijn verschillende barsten in de gevel te zien, deze dienen hersteld te worden. Ook enkele afvoeren zijn aan herstel of vernieuwing toe. De dakgoten dienen hersteld en onderhouden te worden. Aangezien zij nog op veel plaatsen volgroeid zijn, dient overal het vuil en de begroeiing uit de goten gehaald te worden. De straatkapel dient in haar oorspronkelijke staat hersteld te worden. Ook de overige dakkapellen moeten indien nodig hersteld worden. Bestaande storende elementen, zoals dedakvlakvensters, dienen verwijderd te worden en waar nodig vervangen te worden door dakkapellen die aansluiten bij het totale gevelbeeld.

Verschillende pannen en leien van het dak zijn beschadigd en dienen vervangen te worden. Verder moeten de overige pannen en leien indien nodig opgekuist en hersteld worden. De structuur van het dak dient overal nagekeken te worden en indien nodig hersteld. De kroonlijst dient hersteld te worden.

Herstel en oprissen van het interieur

Om de uitstraling en de beeldwaarde van de ruimtes te behouden, dienen een aantal interieurelementen te worden hersteld, met name de binnenmuren en het binnenschrijnwerk. Daar waar het metselwerk of schrijnwerk beschadigd is, dient dit hersteld of vervangen te worden. Nieuw pleisterwerk en schilderwerk zijn noodzakelijk. De belangrijke interieurelementen dienen gerestaureerd te worden. Dit zijn onder andere de houten spiltrap, de ingebouwde kasten en de houten draagstructuur zoals beschreven in hoofdstuk 4.

De indeling van de lokalen dient de doelstellingen voor gebruik te volgen, zonder hierbij afbreuk te doen aan de historische beeldwaarde van het gebouw. Hiervoor zal de indeling van de lokalen waarschijnlijk licht veranderd moeten worden. Desalniettemin moet er altijd rekening gehouden worden met de oorspronkelijke toestand van het gebouw. Onder andere de locatie van de ramen en de waardevolle elementen mogen hierbij niet in het gedrang komen.

B. NEVENDOELSTELLING

De nevendoelstellingen bevatten beheeropties die nodig zijn om het onroerend erfgoed te valoriseren of in regel te stellen met andere beleidsdoelstellingen of regelgevingen.

De nevendoelstellingen zijn:

- brandveiligheid en toegankelijkheid

- gebruik van het gebouw door de burger
- beperken van de energieverliezen zonder de erfgoedwaarden en -elementen aan te tasten
- optimalisatie van de huidige functie

Brandveiligheid en toegankelijkheid

Het gebouw moet naar brandveiligheid toe voldoen als “publiek toegankelijke lokalen”. Hiertoe dient het gebouw te voldoen aan de keuring en worden er op korte termijn dringende instandhoudingwerken uitgevoerd. Dit houdt in dat er per lokaal branddetectie moet worden voorzien, en dat binnensirenes en een brandcentrale moeten worden toegevoegd. Ook de elektrische installatie zal bij deze instandhoudingwerken worden aangepast zodat deze voldoet aan een keuringsattest. De aanwezige gasmeters moeten worden ingekast en voorzien van verluchting, en de huidige verwarmingsketels met open verbranding dienen vervangen te worden.

Gebruik van het gebouw door de burger

Het gebouw zal in gebruik blijven van de vzw Den Bril, het voormalige “Ontmoetingscentrum Den Bril”. De vzw zal dan ook de beheerder blijven van het gebouw. Om het gebouw naar gebruik toe comfortabel te maken voor de burger, moet het voldoende verwarmd kunnen worden en moet er overal verlichting en noodverlichting voorzien worden. Ook voldoende sanitaire voorzieningen dienen aanwezig te zijn in het gebouw.

Beperken van de energieverliezen

Verschillende werken zijn nodig om het gebouw op vlak van energieverbruik te verbeteren. De ramen uit enkel glas dienen vervangen te worden of er moet gebruik gemaakt worden van voorzetrampen. De verwarmingsinstallatie is volledig aan vernieuwing toe. Gezien de eisen naar brandveiligheid toe zal dit al op korte termijn worden aangepakt. Waar mogelijk dient er geïsoleerd te worden, onder andere de zolder is hier geschikt voor. Ook de waterleidingen en rioleringen dienen na verloop van tijd aangepakt te worden.

Optimalisatie van de huidige functie

Momenteel wordt het gebouw gebruikt voor het verenigingsleven van Lier. Het gaat om verschillende culturele en artistieke verenigingen uit Lier zelf. Deze hebben in het gebouw hun eigen lokaal waarin zij hun activiteiten kunnen uitvoeren, en enkele gezamenlijke ruimtes zoals een cafetaria, sanitair en bergruimtes. Aangezien dit in de toekomst zo zal blijven, zullen enkele lokalen qua indeling moeten veranderen om een aangenaam gebruik te garanderen. De aanpassingen dienen echter ten allen tijde de historische en architecturale waarden van het gebouw te respecteren.

6. OPSOMMING EN VERANTWOORDING VAN DE BEHEERSMAATREGELEN

INLEIDING

De opgelijste werken zijn bedoeld als ondersteuning bij de opmaak van een restauratiedossier, indien noodzakelijk zal de lijst verder verfijnd en aangevuld moeten worden bij de opmaak van de concrete dossiers.

A. INSTANDHOUDINGSWERKEN

In afwachting van de goedkeuring van het dossier zouden enkele instandhoudingswerken uitgevoerd kunnen worden, omwille van veiligheid en om verdere gevolgschade aan het gebouw en de erfgoedwaarden te beperken.

- Aanpassen cv systeem: vervangen ketels en gasradiatoren
- Brandveiligheid verbeteren: noodverlichting, detectoren, drukknoppen, sirenes, brandmeldcentrale
- Elektriciteit: gebreken van de keuring weg

B. RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW: EENMALIGE MAATREGELEN

Om het herstel van de erfgoedwaarden voor het gebouw te realiseren zal een restauratiedossier worden opgesteld. In dit restauratiedossier worden de concrete verwezenlijking van de nevendoelstellingen mee opgenomen. De hieronder beschreven beheersmaatregelen zijn eenmalig.

ONDERZOEK			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Bouwsporenonderzoek van de gevels	x		
Stratigrafisch kleuronderzoek exterieur	x		
Stratigrafisch kleuronderzoek interieur	x		
Materiaal-technisch onderzoek exterieur	x		
Materiaal-technisch onderzoek interieur	x		
Vocht- en zoutmetingen gevels	x		
Onderzoek scheuren gevel	x		
Destructief onderzoek	x		
Proeftest gevelwerken	x		
ALGEMEEN			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Snoeien van beplanting	x		
Heraanleg binnenplein	x		
Waterdichting/vochtwerende lagen aanbrengen	x		
Aanpassingswerken toegankelijkheid	x		
SLOOPWERK VOLLEDIG			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Erker achtergevel – voorbouw	x		
Bijgebouw – lokaal 0.9	x		
Schrijnwerk – dakramen	x		
Bovendakse schouwen	x		
Asbest verwijderen	x		

STABILITEIT			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Herstel funderingen & onderbouw	x		
Houten draagstructuur herstellen	x		
Stalen constructie herstellen	x		
Stalen structurelementen aanbrengen	x		
Betonnen structurelementen aanbrengen	x		

TECHNIEKEN			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Vernieuwen riolering	x		
Vernieuwen HVAC	x		
Vernieuwen waterleiding	x		
Vernieuwen gas	x		
Maatregelen brandveiligheid	x		
Vernieuwen elektrische installatie	x		
Verlichting en noodverlichting binnen & buiten voorzien	x		
Verluchtingsroosters binnen & buiten voorzien	x		

EXTERIEUR DAK			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Vervangen van de leien	x		
Goten herstellen of vervangen	x		
Regenwaterafvoer vernieuwen	x		
Dakstructuur herstellen of vervangen	x		
Dakkapellen herstellen	x		
Vervangen van de pannen	x		
Dakbedekking reinigen	x		
Dakramen verwijderen	x		
Nieuwe dakramen plaatsen	x		
Nieuwe dakkapellen plaatsen	x		
Kroonlijst herstellen	x		
Schoorstenen herstellen of vernieuwen	x		
Thermische isolatie aanbrengen	x		
Afvoerkanalen voorzien	x		

EXTERIEUR GEVEL			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Bakstenen gevels opkuisen	x		
Herstel voegwerk gevels, baksteen, natuursteen	x		
Herstel gevelvorm	x		
Gevelreiniging	x		
Verstevigen metselwerk	x		
Vochtbehandeling metselwerk	x		
Metselwerk herstellen & aanvullen	x		
Barsten herstellen	x		
Openwerken dichtgemetselde raamopeningen	x		
Decapage buitenschrijnwerk	x		
Restauratie buitenschrijnwerk	x		
Vernieuwen buitenschrijnwerk	x		
Beglazing verbeteren	x		
Straatkapel restaureren & terugplaatsen	x		
Herstelwerken natuursteen	x		
Afvoerkanalen voorzien	x		
Schilderwerken/ kaleien metselwerk	x		
Restauratie natuursteen	x		
Schilderwerken schrijnwerk	x		
Bepkeisteren sokkel	x		

INTERIEUR			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Herstel van vloer draagstructuur	x		
Restaureren vloerafwerking	x		
Vervangen vloerafwerking	x		
Herstel pleisterwerk muren	x		
Herstel pleisterwerk plafonds	x		
Herstel houten structuur	x		
Restauratie leemstuc	x		
Lokaalindeling wijzigen	x		
Herstel bestaande trap	x		
Plaatsen nieuwe trap	x		
Bestaande trap verwijderen	x		
Binnenschrijnwerk herstellen & vervangen	x		
Plafond herstellen	x		
Restauratie binnenschrijnwerk	x		
Restauratie historische kasten	x		
Schilderwerk	x		
Afwerking & bekleding binnenmuren	x		
Verlaagde plafonds verwijderen	x		
Verwijderen van meubilair	x		
Plaatsen van nieuw meubilair	x		
Thermische isolatie voorzien	x		

C. ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN

Het onderhoudsplan zal zich inzetten op preventief en planmatig onderhoud, om het risico op schade te beperken. Volgende elementen, met betrekking op de erfgoedwaarden, worden opgenomen:

- periodiek onderhoud van de buitengevels en buitenschrijnwerk
- periodiek onderhoud van de daken en regenwaterafvoeren
- periodiek onderhoud van het interieur en cultuuroederen

ALGEMEEN			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Onhoud binnenplein		x	x
Onderhoud schilderwerken tuinmuren		x	
Onderhoud van beplanting		x	x

EXTERIEUR DAK			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Goten proper maken		x	x
Onderhoud regenwaterafvoer		x	x

EXTERIEUR GEVEL			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Verwijderen van graffiti		x	x
Onderhoud schilderwerken gevel		x	
Onderhoud schilderwerken buitenschrijnwerk		x	

TECHNIEKEN			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Keuring noodverlichting		x	x
Keuring elektrische installatie		x	x
Keuring verwarmingsinstallatie		x	x
Keuring bliksemafleiders		x	x
Keuring Brandinstallatie		x	x
Onderhoud verwarmingsinstallatie		x	x
Onderhoud elektrische installatie		x	x
Onderhoud brandinstallatie		x	x

INTERIEUR			
Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Onderhoud schilderwerk		x	

7. VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE

INLEIDING

De werkzaamheden kunnen best jaarlijks opgevolgd en geëvalueerd worden via een jaarlijkse rapportering. Indien de werken beëindigd zijn kan er best binnen de zes maanden een rapportering opgemaakt worden. Nadat alles terug in goede staat is zal een vijfjaarlijkse rapportering voldoende zijn.

Tijdens de opvolging zal er een voortgangsrapport opgemaakt worden van het verloop van de werkzaamheden met de datum, aard en plaats er in vermeld net als het eventuele fotomateriaal. Dit verslag wordt opgemaakt door de opdrachtgever.

A. RESTAURATIE / EENMALIGE MAATREGELEN

Na de goedkeuring van het beheersplan, waarin de eenmalige maatregelen zijn opgenomen, wordt een dossier opgemaakt voor de eenmalige maatregelen.

Tijdens de werken wordt een erfgoedconsulent wekelijks uitgenodigd op het werfoverleg. Na het werfoverleg wordt steeds een verslag opgemaakt van het verloop van de werkzaamheden met vermelding van aard, plaats, datum, resultaat, incl. fotomateriaal. Dit verslag wordt opgemaakt door de aangestelde architect.

Na het beëindigen van de werken, tijdens de voorlopige oplevering, wordt het as-built dossier en het onderhoudshandboek overhandigd aan het agentschap Onroerend Erfgoed. In het as-built dossier zijn volgende elementen opgenomen:

- fotoreportage (voor, tijdens en na de werken)
- werfverslagen, pv van oplevering en nota over verloop van de werken
- coördinaten van de uitvoerders en ontwerpers
- verslagen met de resultaten van de (voor)onderzoeken
- technische fiches van de gebruikte materialen
- onderhoudsrichtlijnen m.b.t. de gebruikte materialen
- as-built plannen en attesten

B. ONDERHOUD / TERUGKERENDE MAATREGELEN

De verdere evaluatie van het onderhoud van het gebouw zal op 5 jaarlijkse basis gebeuren. Ter voorbereiding van deze evaluatie zal de kerkfabriek aan Monumentenwacht vragen een inspectierapport op te stellen. De kerkfabriek maakt het verslag van het plaatsbezoek op. Dit verslag wordt aangevuld met een fotoreportage, en omvat de evaluatie van de beheersdoelstellingen. Deze evaluatie zal overgemaakt worden aan het agentschap onroerend erfgoed.

Volgende evaluatiemomenten worden voorzien:

- Evaluatie na restauratiewerkzaamheden (begin 2023)
- Eerste evaluatie beheer (begin 2028)
- Tweede evaluatie beheer (begin 2033)
- Derde evaluatie beheer (begin 2038)
- Vierde evaluatie beheer (begin 2043)
- Vijfde evaluatie beheer (begin 2046)

8. BIJLAGEN

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		In beheersplan zelf opgelijst
Lijst van geplande werkzaamheden		In beheersplan zelf opgelijst
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	X	In beheersplan zelf opgelijst
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	X	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	X	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	X	
Lijst van cultuurgoederen	X	
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na WOI	X	
Bibliografie (overzicht referenties)		In beheersplan zelf opgelijst
Extra bijlage		
Beschermingsbesluit		Bijlage 01
Historische schets		Bijlage 02
Gebreken voorgevel		Bijlage 03
Gebreken tuingevel		Bijlage 04
Gebreken zijgevel		Bijlage 05
Inventaris interieur		Bijlage 06
Inventaris gevels		Bijlage 07
Bestemmingsnota		Bijlage 08
Fotosurvey gelijkvloers		Bijlage 09
Fotosurvey niveau +1		Bijlage 10
Fotosurvey niveau +2		Bijlage 11
Fotosurvey straatkapel		Bijlage 12
Fotosurvey exterieur		Bijlage 13
Historische details		Bijlage 14